

Aan
De minister van Financiën van Sint Maarten

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Datum
4 januari 2023
Ons kenmerk
Cft 202400002
Pagina
1/8

Uw kenmerk

Bijlage

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies bij de vastgestelde begrotingswijziging 2023

Geachte heer Irion,

Op 28 december 2023 ontving het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de vastgestelde landsverordening tot wijziging van de begroting 2023 (BW). Hierbij ontvangt u het advies van het Cft bij deze BW.¹ In bijlage 1 van deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij dit advies.

Oordeel

Met de BW zijn de aanbevelingen van het Cft bij de vastgestelde begroting 2023 in voldoende mate opgevolgd.² Zo bevat de BW meerjarige overschotten en is de kapitaaldienst voorzien van een meerjarenraming. De BW is echter ruim na het advies bij de vastgestelde begroting 2023 vastgesteld en daarmee op een aantal onderdelen niet meer actueel. Nu het begrotingsjaar voorbij is, is een verdere aanpassing van de begroting echter van beperkte toegevoegde waarde. Het Cft adviseert Sint Maarten daarom dit advies te betrekken bij de begroting voor 2024.

De BW toont een overschot op de gewone dienst van ANG 1 miljoen voor het jaar 2023. Hierin is de te betalen rente van ANG 3 miljoen op de herfinanciering van de liquiditeitssteunleningen in 2023 echter niet mee genomen. In de derde uitvoeringsrapportage van 2023 is het te verwachten resultaat bijgesteld naar ANG 5 miljoen.³ Het Cft gaat er echter vanuit dat Sint Maarten het jaar kan afsluiten met een resultaat van tussen de ANG 20 en ANG 30 miljoen.⁴ Op basis van deze verwachting is het Cft van oordeel dat Sint Maarten ook meerjarig hogere overschotten kan creëren en adviseert het u dit te verwerken in de begroting 2024.

Toelichting

Op 19 april 2023 deed het Cft aanbevelingen bij de vastgestelde begroting 2023. Het Cft beval aan om de meerjarenbegroting aan te passen zodat deze vanaf 2024 overschotten op de gewone dienst laat zien en om de kapitaaldienst te voorzien van een meerjarenraming.

Daarnaast verzocht het Cft om een start te maken met het opstellen van een meerjarige investeringsagenda. In uw reactie van 26 april 2023 op het advies bij de vastgestelde begroting gaf u aan dat Sint Maarten de meerjarenramingen voor de gewone dienst zal bijstellen en de meerjarenraming van de kapitaaldienst zal opnemen in een BW.⁵ Het Cft ontving de vastgestelde BW uiteindelijk pas op 28 december 2023.

In de BW stelt Sint Maarten de baten met ANG 23 miljoen naar boven bij. De totale baten komen daarmee uit op ANG 518 miljoen. Sint Maarten geeft aan dat dit wordt veroorzaakt door hogere belasting- en overige baten. De toename in baten wordt enerzijds veroorzaakt door een sterker herstel van de economie dan verwacht en anderzijds door de uitvoering van projecten samenhangend met het Landspakket.⁶

De totale lasten nemen in de BW toe met ANG 22 miljoen, tot ANG 517 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door hogere lasten voor personeel, goederen en diensten en sociale voorzieningen. De hogere personeelslasten worden met name veroorzaakt door toegenomen lasten voor de Overheid Ziektekostenregeling (OZR) en retroactieve betalingen aan het Korps Politie Sint Maarten (KPSM). Hogere lasten voor goederen en diensten worden onder andere veroorzaakt door een toename in de lasten voor vuilnisophaaldiensten en afschrijvingen. De toename in sociale voorzieningen wordt toegeschreven aan het te laag begroten van de lasten voor de PP-kaarten.

Op basis van de BW verwacht Sint Maarten een resultaat van ANG 1 miljoen. Dit stelde Sint Maarten naar aanleiding van de meest recente realisatiecijfers uit de derde UR inmiddels bij naar ANG 5 miljoen. In 2024 en 2025 begroot Sint Maarten een overschot van ANG 2 miljoen en ANG 6 miljoen in 2026. De meerjarige overschotten zijn lager dan voorzien in uw reactie van 26 april 2023 op het advies bij de vastgestelde begroting. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de jaarlijks te betalen rente op de herfinanciering van de liquiditeitssteunleningen. Het Cft verwacht een significant hoger resultaat voor 2023. De hogere realisatie in 2023 zal ook een positieve doorwerking hebben op de meerjarige resultaten. Het Cft adviseert Sint Maarten dit te betrekken bij de begroting 2024. Daarbij adviseert het Cft Sint Maarten om de overschotten te reserveren voor de financiering van voorgenomen investeringen.

Met de BW neemt Sint Maarten voor 2024 ANG 46 miljoen aan investeringen op. Voor de jaren 2025 en 2026 beoogt Sint Maarten een investeringsniveau van 1 procent van het bruto binnenlands product (bbp) te realiseren. Het is positief dat Sint Maarten meerjarig investeringen begroot, echter ligt het begrote investeringsniveau nog onder het gemiddelde investeringsniveau in de regio van 4 procent van het bbp. Het Cft verzoekt Sint Maarten om bij de begroting 2024 de meerjarige investeringsagenda verder uit te werken en hierbij toe te werken naar een hoger investeringsniveau dan nu is begroot.

Kenmerk
Cft 202400002
Blad
3/8

Begin november 2023 ontving Sint Maarten een kapitaallening van ANG 61 miljoen voor het realiseren van investeringen. Gezien het tijdstip van de ontvangst van de kapitaallening verwacht het Cft dat het merendeel van de voorgenomen investeringen doorschuift naar 2024. Het Cft adviseert Sint Maarten om bij het begroten van investeringen voor 2024 rekening te houden met de beschikbare uitvoeringscapaciteit voor het uitvoeren van investeringen

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'L.M.C. Ongerling', written over a horizontal line. The signature is stylized and extends to the right of the line.

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Sint Maarten
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Gewone dienst

In tabel 1 is een samenvatting opgenomen van de gewone dienst. De tabel geeft de voorlopige realisatie over 2022 weer, de vastgestelde begroting 2023, en in de BW opgenomen mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting 2023, en de BW.

Tabel 1: Overzicht gewone dienst (in miljoenen ANG)⁷

	2022	VB2023	Mutaties	BW2023
Baten	440	495	23	518
Belastingen	349	411	11	422
Vergunningen	15	17	2	19
Bijdragen en subsidies	1	-	-	-
Fees en concessies	48	44	4	48
Overige baten	27	23	6	29
Lasten	479	495	22	517
Personeelslasten	208	215	6	221
Goederen en diensten	110	128	8	136
Sociale voorzieningen	32	31	4	35
Afschrijving vaste activa	14	11	3	14
Subsidies	100	96	-	96
Studiebeurzen	3	3	-	3
Bank en rentelasten	12	12	-	12
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat	-39	0	1	1

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2022, vastgestelde begroting 2023 van Sint Maarten en vastgestelde begrotingswijziging 2023.

Baten

In lijn met de realisatiecijfers over het eerste halfjaar stelde Sint Maarten de belastingenbaten met ANG 11 miljoen naar boven bij. Deze stijging wordt met name verklaard door een sterker economisch herstel en door diverse opschoningsacties die hebben plaatsgevonden bij de Belastingdienst. De baten voor de voorgenomen toeristenbelasting, te heffen bij aankomst en de logeerbelasting te innen met ondersteuning van verhuurplatforms, worden niet meer in 2023 gerealiseerd en zijn derhalve met de BW uit de begroting gehaald. Deze baten bedroegen samen ANG 15 miljoen. Dit wordt voor 2023 ruimschoots gecompenseerd door ANG 7 miljoen hogere loon- en inkomstenbelasting, 14 miljoen hogere winstbelasting, ANG 4 miljoen hogere logeerbelasting en ANG 1 miljoen hogere autoverhuurbelasting. Per saldo betekent dit een positieve bijstelling van de reguliere belastingbaten van ANG 26 miljoen.

De post overige baten neemt toe met ANG 6 miljoen. Een groot gedeelte van deze post bestaat uit baten die nog niet zijn toegerekend aan de juiste belasting- en vergunningssoort. Het oplopen van de niet toegerekende baten vormt een beperking bij het beoordelen van de begrotingsuitvoering. Het Cft verzoekt Sint Maarten om voor het begin van 2024 tot een juiste toerekening van deze baten te komen.

Lasten

Met de BW verhoogt Sint Maarten de personeelslasten met ANG 6 miljoen. De begrote personeelslasten bedragen hiermee ANG 221 miljoen voor 2023, significant hoger dan de realisatie in voorgaande jaren. Sint Maarten geeft aan dat dit met name wordt veroorzaakt door toegenomen lasten voor de OZR en de retroactieve betalingen aan KPSM. Het Cft verzoekt Sint Maarten om bij de begroting 2024 het definitieve terugbetalingsschema van de retroactieve bedragen inzichtelijk te maken.

Sint Maarten begroot ANG 136 miljoen aan lasten voor goederen en diensten in 2023, dit ligt ANG 28 miljoen boven het realisatieniveau van 2022. De lasten voor goederen en diensten nemen in de BW toe met ANG 8 miljoen. Sint Maarten geeft aan additionele lasten te verwachten voor vuilnisophaaldiensten, justitie, afschrijvingen en disaster management. De lasten voor sociale voorzieningen nemen toe met ANG 5 miljoen, dit wordt met name veroorzaakt door de toenemende lasten voor PP-kaarten en de hieraan gerelateerde zorgkosten.

Kapitaaldienst

In tabel 2 is een samenvatting opgenomen van de kapitaaldienst. De tabel geeft de realisatie over 2022 weer, de vastgestelde begroting 2023, en de in de BW opgenomen mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting 2023, en de BW.

Sint Maarten wijzigt met de BW de voor 2023 begrote investeringen niet. Sint Maarten begroot 90 miljoen aan investeringen voor 2023. De lening die Sint Maarten via de lopende inschrijving aantrok is recent ontvangen. Hierdoor zijn de investeringen tot en met het derde kwartaal van 2023 zeer beperkt. Sint Maarten is voornemens om ANG 46 miljoen te investeren in 2024, en voor de jaren 2025 en 2026 beoogt Sint Maarten een investeringsniveau van 1 procent van het bbp.

De BW bevat een meerjarige kapitaaldienst, echter de herfinanciering en de gedeeltelijke aflossing van ANG 10 miljoen op de verstrekte liquiditeitssteunleningen in 2024 ontbreken.

Tabel 2: Overzicht kapitaaldienst (in miljoenen ANG)⁸

	2022	VB2023	Mutaties	BW2023
Ontvangsten	330	424	-	424
Opname geldlening	24	61	-	61
Eigen middelen	-	6	-6	-
Herfinanciering	292	316	-	316
Afschrijvingen	14	11	6	17
Bijdragen	-	29	-	29
Overlopende gelden	-	-	-	-
Uitgaven	305	424	-	424
Aflossing leningen (herfinanciering)	301	329	-	329
Studiefinanciering	4	5	-	5
Verstrekke leningen	-	-	-	-
Investeringen	1	90	-	90
Dekking liquiditeitstekorten	-	-	-	-
Saldo	25	0	-	0

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2022, vastgestelde begroting 2023 van Sint Maarten en vastgestelde begrotingswijziging 2023.

Financieel beheer

Sint Maarten stelde in januari 2023 de jaarrekeningen 2019 en 2020 vast en in november 2023 de jaarrekening 2021. Sint Maarten verwacht dat de externe accountant de controle op de jaarrekening 2022 op korte termijn afrondt. Het is van groot belang dat Sint Maarten zo snel mogelijk toewerkt naar een goedkeurende accountantsverklaring.

Collectieve sector en overheidsentiteiten

Sint Maarten diende voor 1 april 2023 de collectieve sector voor de jaren 2024 en 2025 vast te stellen. Sint Maarten werkt samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek van Sint Maarten en dat van Nederland aan een nieuwe werkwijze om het proces tot aanwijzing van de collectieve sector te optimaliseren. Op 12 oktober 2023 verzocht het Cft Sint Maarten de ontbrekende rapportages over de collectieve sector 2021 en 2022 en om toezending van de jaarrekeningen van overheids(gelieerde) entiteiten.⁹ Sint Maarten leverde tot dusver een groot deel van de ontbrekende jaarrekeningen aan, echter de rapportages over de collectieve sector 2021 en 2022 ontbreken nog.¹⁰ Zolang deze rapportages ontbreken, kan het Cft zich geen definitief oordeel vormen of aan de criteria voor het aangaan van nieuwe leningen is voldaan.

Overheidsschuld

Op basis van de BW verwacht het Cft dat de rentelastnorm niet zal worden overschreden.¹¹ De overheidsschuld van Sint Maarten bedraagt per eind 2023 naar schatting ANG 1.285 miljoen. De overheidsschuld van Sint Maarten bedraagt daarmee 44 procent van het bruto binnenlands product.

Risico's

Uit de BW blijkt niet concreet hoe de beleidsprioriteiten op het vlak van de sociale fondsen moeten leiden tot het terugdringen van de tekorten bij de Ziektekostenverzekering, de Ongevallenverzekering en het Fonds Ziektekosten Overheidsgepensioneerden. Om de gezondheidszorg voor de inwoners van Sint Maarten in de toekomst te garanderen is het belangrijk dat Sint Maarten prioriteit geeft aan hervormingen in de gezondheidszorg, zoals de implementatie van een algemene ziektekostenverzekering.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Op basis van artikel 12 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) reageert het Cft op de Landsverordening tot wijziging van de begroting 2023. Het toetsingskader voor de beoordeling van de BW wordt gevormd door de Rft, aangevuld met de aanwijzing die de Rijksministerraad (RMR) in september 2015 heeft gegeven aan het bestuur van Sint Maarten. Staatsblad 2015, Besluit van de 30e oktober 2015 tot afkondiging van het Besluit van 8 september 2015 houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Sint Maarten tot het oplossen van de ontstane betalingsachterstanden, de compensatie van gerealiseerde tekorten op de gewone dienst in periode 2010-2014, het in de begroting 2015 en de meerjarenbegroting volledig opnemen van de zorg- en pensioenuitgaven en het nemen van maatregelen ten behoeve van een houdbaar pensioen- en sociale zekerheidsstelsel. De RMR heeft op 18 april 2019 besloten tot verlenging van de aanwijzing, maar over de nieuwe termijnen heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden.

² Cft, kenmerk Cft 202300033, Advies bij de vastgestelde begroting 2023, d.d. 19 april 2023.

³ Cft, kenmerk Cft 202300129, Reactie op de derde uitvoeringsrapportage 2023, d.d. 1 december 2023.

⁴ Het bepalen van het verwachte saldo op de gewone dienst ultimo 2023 wordt bemoeilijkt doordat ANG 27 miljoen aan overige baten nog niet is toegerekend aan de juiste belasting- en vergunningssoort. Hierdoor wordt de beoordeling van de realisatie versus de begroting belemmerd.

⁵ Ministerie van Financiën, ref. no. 4667-B, Reactie op het Cft-advies op basis van artikel 12 van de Rft bij de vastgestelde begroting 2023, d.d. 26 april 2023.

⁶ Landspakket Sint Maarten, uitvoeringsagenda 1 juli – 30 september 2023.

⁷ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁸ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁹ Cft, kenmerk Cft 202300102, Rapportages collectieve sector en verzoek jaarrekeningen overheids(gelieerde) entiteiten, d.d. 12 oktober 2023.

¹⁰ Artikel 23 lid 4 van de Rft.

¹¹ Department of Statistics Sint Maarten (2021). Collective Sector Report 2021.